

MADE BY NL

De onderste steen boven halen. Keer op keer. Bij elke ontwerpopgave. Dat stelt NL Architects zich ten doel. En die gedrevenheid heeft het bureau op de plek gebracht waar het nu is: tussen de grote jongens.

tekst: Elsbeth Grievink

Blok K in Amsterdam – met golvend grasdak

RACOLE KRAMER

Turnhal in Utrecht – zonder ramen

Tijdens hun studie aan de TU in Delft hadden Walter van Dijk, Pieter Bannenberg en Kamiel Klaasse het al in de gaten: architectuur is een complex vak. Er komen zo veel aspecten bij kijken dat je wel samen móét werken om ergens te komen. De drie bleven als eenpitters dicht in elkaars buurt en werkten samen als dat zo uitkwam. Toen ze de prestigieuze prijsvraag European 4 wonnen, was dat het moment om de krachten definitief te bundelen, onder de naam NL Architects. Het ontwerp waarmee ze European in de wacht sleepten is nooit uitgevoerd, maar dat maakte niet uit. Het zaadje was geplant. Hun denkwijze werd opgemerkt en al snel kwam de eerste echte opdracht: een warmteoverdrachtstation in Utrecht. 'Een sensationele kans,' zegt Kamiel Klaasse zestien jaar later. 'We ontwierpen een naadloos gebouw, helemaal bekleed met rubber. De gevels zijn voorzien van klimgrepen en nestkastjes. Het raam is een transparent *backboard* voor basketbal.'

Het was de kans waarop het bureau had gewacht. 'Tot dat moment waren we vooral bezig geweest met verbouwingen voor familie en vrienden,' vertelt Klaasse. 'En hadden we nog geen kans gekregen om onze ideeën met de wereld te delen. Want naast het tekenen van badkamers en dakkapellen, waren we heel druk bezig met het ontwikkelen van allerlei ideeën om de wereld mee te verbeteren. We dachten na over maatschappelijke vraagstukken, verzonnen alternatieve concepten voor wonen, werken en leven en stuurden die in voor prijsvragen en tentoonstellingen. Aan de ene kant waren we dus heel erg *hands-on* en zaten we boven op de materie, tegelijkertijd hielden we ons bezig met fantaseren en speculeren over

BLOKK

Blok K op het Funenterrein in Amsterdam is een opvallend appartementenblok met een golvend grasdak. Het optimisme van eind jaren negentig spat ervan af. 'We ontwierpen het ten tijde van de internetbubbel. Het kon niet op. Vandaag de dag zou je zoiets in Nederland niet snel meer kunnen ontwerpen, voor dit soort radicale experimenten is geen animo meer. In tegenstelling tot bijvoorbeeld China, waar ze voor van alles openstaan, gaan we in Nederland op dit moment voor veilig en zeker. Toch vind ik dat Blok K ook in deze tijd goed overeind blijft. Als je er op het terras zit, heb je het gevoel dat je op vakantie bent. En dat gevoel wordt gecreëerd door het gebouw zelf.'

SPORTGEBOUW

Terwijl NL Architects bezig was met het ontwerp voor een sportgebouw in Dordrecht (waar de naam Sportgebouw aan ontleend is), ontstond de wens voor een prominente klimwand aan de voorzijde van het gebouw. Wanneer een geschikte uitbater zou worden gevonden om de klimschool te runnen, zou de sculpturale gevel zichzelf terugbetalen. Toen het de opdrachtgever niet lukte die uitbater te vinden, leek het plan even niet door te gaan. Klaasse: 'In zo'n geval zie je als architect je idee vaak in de prullenbak verdwijnen. Wij vonden die klimwand echter zó belangrijk, dat we zelf in de telefoon zijn geklommen om iemand te vinden die de klimschool wilde runnen. Dat is gelukt. Het resultaat is een waanzinnig gebouw met een fascinerende gevel.'

hoe het óók zou kunnen.' De heren van NL hadden één ding mee: 'Midden jaren negentig waren architecten vooral veel in piepschuim aan het snijden. Wij ontdekten toen Photoshop, dat ons hielp om onze visioenen te verbeelden.'

JOKER

Inmiddels werkt NL Architects aan omvangrijke ontwerpopgaven in binnen- en buitenland. Het team is twintig man sterk. 'Een onvoorstelbaar creatieve ploeg die nooit te moe is om méér alternatieven te ontwikkelen voor een ontwerpopgave. Daar hameren wij ook op. Als je de onderste steen boven wilt krijgen, moet je je niet blindstaren op één denkrichting. Een iconisch ontwerp maken is nooit ons streven, wel willen we het maximale uit elke situatie halen. Door samen te werken en veel te brainstormen komen de beste ideeën bovendien. Je moet gebruikmaken van de verschillende karakters en talenten die in je team aanwezig zijn.' Op dit moment wordt in Groningen het cultureel centrum Groninger Forum gebouwd. Niet de minste architecten werden gevraagd om een voorstel te doen: NL Architects nam het op tegen Wiel Arets, UN Studio en de vrijwel onverslaanbare Zaha Hadid. Bovendien vroeg de gemeente ook de Groningers zélf om hun mening. En die kozen, net als de vakjury, voor het ontwerp van NL: 'We kwamen echt als joker uit een hoge hoed,' vertelt Klaasse. Ja, natuurlijk is hij trots op de plek die zijn bureau verworven heeft. 'Ineens spelen we in de Champions League.' nlarchitects.nl

Bicycle Pavilion op het Chinese eiland Hainan – met velodrome op het oversized dak

BICYCLE PAVILION

Toen NL Architects van de grote Chinese woningbouwcorporatie VANKE de opdracht kreeg voor een fietsverhuur met café op het eiland Hainan, kwamen ze op het idee om een velodrome (wielerbaan) op het dak te maken. Het is exemplarisch voor de denkwijze van het architectenbureau. In een tropisch klimaat is een oversized dak handig, waarom dat dak dan niet meteen functioneel maken? 'Mijn hart gaat sneller kloppen op het moment dat zo'n idee ontstaat. Je leent de geometrie van een bepaalde functie, en wat je krijgt is een prachtige pagode die past bij zijn locatie en omgeving. Daar zijn wij als bureau goed in, vind ik: verbanden leggen.'

KLEIBURGFLAT

Bijlmerflat Kleiburg stond op de sloopleijst, maar heeft een tweede leven gekregen als klushuizenproject. NL Architects werd door Consortium De Flat

gevraagd voor de renovatie. 'Lang werd gedacht dat dit type galerijwoning niet populair was. Wij waren echter zwaar gefascineerd door de abstractie van het gebouw en zagen de schoonheid ervan. Vanuit het idee *less is more* hebben we dat abstracte juist uitvergroot en de horizontaliteit van het gebouw benadrukt. De galerijen hebben we opener en transparanter gemaakt, in de hoop dat mensen ze meer als hun persoonlijke balkons gaan beschouwen en het gebouw minder anoniem aandoet. En wat blijkt? Het animo voor deze huizen is bijzonder groot, een groot deel van de klushuizen is al verkocht. Daarmee is de flat gered.'

TURNHAL

Ontwerp een sporthal die uitsluitend bedoeld is voor turnen. Zo luidde de opdracht die NL Architects kreeg van de gemeente Utrecht. En, o ja, er mogen geen ramen in. 'Een gebouw zonder daglicht, wij zagen dat niet voor ons,' vertelt Klaasse. 'Maar

Spordtgebouw in Dordrecht – met sculpturale gevel waardoor je de klimwand ziet

Links De Kleiburgflat in de Bijlmer, Amsterdam – gerenoveerd tot complex met populaire klushuizen
Onder Cultuurhuis Groninger Forum in de stad Groningen – nog wel een tijdje *under construction*; opening in 2017

omdat turners uit balans kunnen raken als ze worden afgeleid door iets wat buiten gebeurt, moesten we aan deze wens voldoen. Door de gevel los te pellen van het dak, en deze als het ware naar buiten te buigen, is het ons gelukt om toch daglicht naar binnen te halen. Bovendien ontstaat hierdoor een mooie vorm aan de buitenkant. Bijna een tempel! Ik vind het een van de mooiste interieurs die wij ooit gemaakt hebben.'

GRONINGER FORUM

In 2017 gaat het Groninger Forum open. Een cultuurhuis, ontworpen door NL Architects, waar verschillende culturele instellingen onderkomen zullen vinden. NL ontwierp een piramidevormig gebouw, van 45 meter hoog, dat er van alle kanten anders uitziet. Op een heel harmonieuze manier vormen de verschillende functies – plein, museum, bibliotheek, bioscoop, auditorium – samen een ruimtelijk logo.

